

прогнозування необхідно переглянути обрані раніше пара метри прогнозування з урахуванням фактичних значень прогнозованого показника [1].

Результати моніторингу економічної ефективності також можуть бути використані під час обґрунтування інвестиційної привабливості нових проєктів. Також саме моніторингове дослідження дозволить у динаміці чітко простежити вироблення додаткової вартості підприємством, як джерела прибутку, реінвестицій та покриття витрат періоду. Набута додаткова вартість як результат ефективної економічної діяльності може забезпечувати капіталізацію бізнесу в періоді.

Список використаних джерел

1. Бурова Т. А. Організація моніторингу діяльності підприємств в конкурентному середовищі. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки. 2015. № 1 (4). С. 33-37

2. Захарченко В. О., Счасна С. І. Систематизація методів оцінки фінансового стану підприємства. Фінанси України. 2005. № 1. С. 137-143

3. Роскладка Н. О., Роскладка А. А., Пушкарьова А. В. Система моніторингу ключових показників ефективності діяльності підприємства. Ефективна економіка. 2019. № 12. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_12_8.

4. Халіна В. М., Полозова Т. В., Пригунов П. Я. Фінансово-економічний моніторинг діяльності підприємства: теоретичні аспекти. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2012. № 40. С. 203-207

*Іващенко Оксана Андріївна,
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки та менеджменту ЗЕД,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

ІНВЕСТИЦІЙНА ЕКСПАНСІЯ КНР В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ПРОТИСТОЯННЯ

Упродовж останніх років пріоритети американської політики щодо КНР змінюються: від сприйняття Китаю як глобального трейдера і постачальника до Китаю як конкурента, особливо у сфері передових технологій, як потужного військового і геополітичного суперника. Різні країни і регіони оцінюють ці чотири аспекти по-різному, їх дедалі складніше узгодити. Бізнес-лідери і політичні лідери, як і раніше, вважають, що їхні країни можуть втратити набагато більше, ніж виграти, якщо дотримуватимуться більш конфронтаційного підходу щодо Китаю. Більшість не бачать у КНР реальної загрози демократичному світовому порядку, а якщо і бачать, то відповідальність за реакцію покладають на США, тим часом продовжуючи отримувати вигоду від торгівлі з КНР.

Пріоритети США і Європи не можуть бути узгоджені, якщо КНР не стане короткостроковою економічною загрозою для основних європейських галузей

(автомобілебудування, авіакосмічна промисловість, хімічна промисловість і верстатобудування) [1-6]. КНР є важливим ринком для Японії, Південної Кореї та Австралії. Японія і Південна Корея продають Китаю багато передової і високотехнологічної продукції, а Австралія постачає переважно продукти харчування і продукцію видобувної промисловості, а також освітні і туристичні послуги. Як і американські компанії у Китаї, азіатська бізнес-спільнота вважає за краще уникати суперечок. Хоча КНР є основним постачальником для всіх трьох країн, Японія, Південна Корея і Австралія мають позитивне сальдо торгового балансу, тому вони, як правило, підтримують торгівлю як усередині, так і за межами Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Всі троє приєдналися до 12 інших тихоокеанських країн, які уклали торговельну угоду про всеосяжне регіональне економічне партнерство (ВРЕП), тоді як США і Індія цього не зробили. Угоду про ВРЕП підписали країни Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) і п'яти найбільших торгово-економічних партнерів блоку: Японія, Австралія, КНР, Нова Зеландія і Південна Корея. Угодою утворено найбільшу в світі зону вільної торгівлі приблизно з 2,2 млрд споживачами і обсягом ВВП у 28 трлн доларів США, що становить понад 32% від загального світового обсягу ВВП. За прогнозами фахівців, до 2050 року загальний ВВП країн ВРЕП може зрости до 100 трлн доларів США [7].

Прикметно, що Японія, Південна Корея та Австралія розглядають КНР як військову загрозу навіть більшою мірою, ніж США, оскільки в регіоні існує безліч потенційних гарячих точок. Всі троє також є близькими військовими союзниками США, хоча вони не можуть бути впевнені, наскільки далеко зайдуть США для захисту їхніх інтересів. З геополітичної точки зору всі троє ближче до США, ніж до КНР, але вважають, що відкритий вибір є ризикованим і не відповідає їхнім інтересам. І США, і КНР дуже залежать від тайванських чіпів, а тому обидві країни вважають Тайвань важливим для свого майбутнього. Якщо КНР поглине Тайвань так, як і Гонконг, регіональний і цифровий баланс сил рішуче зміниться, якщо залежність Заходу від Тайваню не буде зменшено. Адже в цьому випадку США залежатимуть від Китаю щодо критично важливих напівпровідників, зокрема тих, що застосовуються у сучасній зброї. Оскільки широко поширена думка, що керівник КНР Сі Цзіньпін вважає суверенітет Китаю над Тайванем наріжним каменем власної спадщини, малоймовірно, що ця загроза зникне, а, отже, США приречені розробляти альтернативні джерела напівпровідників.

За даними ОЕСР, світові обсяги прямих іноземних інвестицій у 2020 році знизилися на 38% порівняно з роком раніше. Це був найнижчий рівень глобальної активності ПІІ з 2005 року [8, с.124]. В Європі (і всюди) виникли побоювання, що китайські інвестори можуть брати участь у купівлі проблемних активів користуючись зниженням вартості акцій в усьому світі, оскільки пандемія у багатьох країнах спровокувала рецесію. Глобальна інвестиційна активність китайських фірм знизилася у 2020 році, а головний акцент китайських інвесторів припав на транспорт, будівництво й інфраструктуру (25% від загального обсягу). Офіційна китайська статистика свідчить про стабільні вихідні інвестиції на рівні 132,9 млрд доларів США (116,5 млрд євро), але переважно завдяки потокам всередині компаній. Глобальна активність

Китаю у сфері злиттів і поглинань за кордоном впала до 13-річного мінімуму в 2020 році: було укладено угод всього на 25 млрд євро порівняно з 47 млрд євро у 2019 році, що на 45% менше [8, с.132].

Прикметно, що китайські інвестиції у нові проекти зросли до найвищого рівня з 2016 року, склавши майже 1,3 мільярда євро або 20 відсотків від загального обсягу прямих іноземних інвестицій порівняно з середнім показником у 6,5% за останнє десятиліття. Європейські країни «великої трійки» (Німеччина, Франція, Велика Британія) стали основним напрямом для китайських інвестицій у 2020 році, вони отримали більше половини (53%) загального обсягу. Роком раніше у центрі уваги китайських інвесторів опинилася Північна Європа (країни Балтії, Скандинавії, Ірландія), що свідчить про невикористані українським урядом можливості в стратегічному позиціонуванні [9-11]. Німеччина була найбільшим одержувачем китайських інвестицій, значна частка яких диверсифікована серед невеликих за обсягами угод. Великобританія, яка посіла третє місце, зафіксувала падіння китайських інвестицій на 77% - найнижчий рівень майже за десять років. Польща піднялася на друге місце, оскільки залучила рекордні 815 мільйонів євро китайських інвестицій, значна частка яких пов'язана з часткою Польщі у придбанні компанією GLP China Holdings логістичного портфеля Goodman Group у Східній Європі. Ця угода підштовхнула сусідні країни до того, щоб стати точками для спрямування китайських інвесторів у 2020 році (у цілому 1,5 мільярда євро) [8, с.142]. Сектор ІКТ був одним із найпривабливіших, залучаючи 18% від загального обсягу інвестицій. Електроніка була третім за величиною сектором за обсягами інвестицій, що має бути враховано українськими урядовцями в процесі розбудови національної інноваційної екосистеми [12-13].

Список використаних джерел

1. Reznikova N., Zvarych R., Iavshchenko O. Approaches to identifying the form of China's economic expansion in the context of global economy transnationalization: the commercial expansion case. *Ефективна економіка*. 2019. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>

2. Резнікова Н. В., Зварич Р. Є., Іващенко О. А. Експансіоністські імперативи та детермінанти міжнародної економічної політики КНР. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7286>

3. Панченко В. Г., Резнікова Н. В., Іващенко О. А. Розвиток industry 4.0 й цифрової економіки у фокусі глобального технологічного та інноваційного суперництва КНР і США. *Економіка та держава*. 2021. № 2. С. 4–10.

4. Резнікова Н. В., Панченко В. Г., Іващенко О. А. Вплив кон'юнктури ринку рідкоземельних елементів на економічну та енергетичну безпеку держав: перспективи інституційного регулювання ресурсного протистояння й інноваційно-технологічного потенціалу конкурентоспроможної зеленої економіки. *Ефективна економіка*. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9068>

5. Панченко В.Г., Резнікова Н.В., Іващенко О.А. Національні особливості реалізації політики економічного патріотизму: В'єтнам та Індія у фокусі дослідження інструментів державного стимулювання розвитку, зростання і досягнення безпеки. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8829>

6. Панченко В. Г., Резнікова Н. В., Іващенко О. А. Безпекові та інноваційні важелі економічної стратегії азійських країн: національні інструменти набуття конкурентних переваг в умовах глобальних трансформацій (на прикладі В'єтнаму та Індії). *Ефективна економіка*. 2021. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8918>

7. Панченко В. Г., Резнікова Н. В., Іващенко О. А. Від вільних економічних зон до угод про вільну торгівлю: інтеграційний вимір міжнародної конкурентоспроможності економіки Китайської Народної Республіки. *Ефективна економіка*. 2021. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8526>

8. Резнікова Н. В. Економічна кон'юнктура розвинених країн: навч. посіб. у 2-х ч. Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. Ч.1. 422 с.

9. Іващенко О. А., Резнікова Н. В. Перспективи участі України в глобальних ланцюгах створення вартості як засіб підвищення конкурентоспроможності в умовах транснаціоналізації виробничих відносин. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 16. С. 22-26.

10. Резнікова Н. В., Іващенко О. А. Перспективи трансформації торговельних відносин України в контексті становлення нових центрів стратегічного партнерства. *Економіка та держава*. 2015. № 9. С. 6-11.

11. Резнікова Н. В., Іващенко О.А. Неозалежність української економіки як прояв викликів економічній безпеці: перспективи структурної трансформації та макроекономічної стабілізації. *Економіка та держава*. 2016. № 2. С. 4-8.

12. Резнікова Н. В., Рубцова М. Ю., Рилач Н. М. Інституційні важелі міжнародної конкурентоспроможності національної інноваційної системи: проблема вибору інструментів стимулювання інноваційних підприємств. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2018/16.pdf

13. Резнікова Н. Інноваційна модель розвитку національної економіки: оцінка стартових можливостей та засобів реалізації. URL: www.academia.org.ua.

*Каліна Ірина Іванівна,
доктор економічних наук,
професор кафедри маркетингу,
Міжрегіональна Академія управління персоналом*

Е-НАВИЧКИ ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Сьогоднішнє інформатизоване бізнес-середовище має неймовірно більші позиції, принципи та фактори розвитку підприємств, організацій та компаній ніж декілька років тому. Це спричинено підвищення рівня обізнаності